

4(094.5)
494.1)

Уведено у нови инвентар бр. _____

~~457~~

1 јануара 1942 год.
Београд.

Поштарина плаћена.

Год. XIX

НОВИ САД 15. V. 1939.

Број 5

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 109 Сторнирање правног посла. — 110 Су-марна репозиција. — 111 Супр. издржавање. — 112 Конвенционална казна. — 113 Саслушање под заклетвом. — 114 Нападање грун. права власништва. — 115 Менична обавеза. Јемство. Телеграм. — 116 Прековремени рад. Својевољно напуштање посла. — 117 Добровољац. — 118 Приговор ненадлежности. Издржавање ванбрачног детета (надлежност). — 119 Прив. посао општ. бележника. — 120 Задруга и иступање из ње. — 121 Нужни део. Сутековина. Преслушање вештака — 122 Тумачење § 225 Изврш. поступка. — 123 Одговорност за нескривену ману. — 124 Усмени тестамент. — 125 Управа монопола је орган Држ. Ерара. — 126 Даровање за случај смрти. — 127 Протеривање. — 128 Машиниста је ниже помоћно особље. — 129 Крађа. — 130 Укњижење заложног права. — 131 Право очуха матере ванбрачног детета, да тражи трошкове издржавања. — 132 Надлежност утврђења по рекурсном суду, веже први суд.

Никола Пахоруков, инсп. Мин. Правде
Београд.

САД

Наредба

уг. краљ. Министарства бр: 4172-916 Мин. претс.

о куповању шиваће машине на отплату.

Уг. краљ. Министарство на основу законских одредаба о изнимном располагању за случај рата, наређује следеће:

§ 1.

Ко прода шиваћу машину на отплату тако, да машину пре исплате потпуне куповне цене, преда било са задржавањем права власништва, било без тога, тај уз губитак олакшице плаћања у ратама, може тражити исплату заостале куповине у једној своти, само на основу писменог споразума, а и на овој основици само онда, ако купац остане са исплатом бар две узастопне рате у заостатку у целости или делом, и у заостатку остала свота неплаћених рата сачињава бар једцу десетину целе куповне цене машине.

Ако продавац ускраћењем олакшице плаћања на рате захтева исплату једне или више, иначе још не доспелих рата, или ако купац добровољно унапред исплати још недоспелу рату, међувремена законска камата на ове рате, рачунајући од исплате до доспелости, има се одбити од дела куповне цене.

Задржавање права власништва предате машине, може се уговорити само у исправи.

За случај неиспуњења обавеза, које терете купца, или за случај неиспуњења обавеза онако како треба, не може се уговорити конвенционална казна или губитек плаћеног дела куповне цене, или купца теретити губитком дате капаре

§ 2.

Забрањено је узети меницу на име још недоспелих рата куповне цене. На супрот забрани узета меница може се на траг тражити, а ако она више није у поседу продавца, може се захтевати исплата номиналне вредности менице, од које се могу одбити само доспеле заостале рате куповне цене.

Ко прекорачи ову забрану, у колико његово дело не потпада под теже кривичне одредбе, чини иступ и има се казнити новчаном казном до две хиљаде круна.

Поступак због овог иступа спада у делокруг управне

Шив. м. 01/360

Касациони суд у Новом Саду ревизиону молбу тужених одбацује по службеној дужности.

Разлози: Тужитељ је против тужених покренуо парницу ради 3.000 динара.

Први суд је места дао тужбеном захтеву, а други суд је делимично преиначио пресуду првога суда тако, да је снизио парнички трошак, док је у главном предмету одобрио пресуду првога суда.

Тужени нападају пресуду позивног суда молећи, да се нападнута пресуда укине и ствар врати на поновно расправљање и доношење нове одлуке.

По ст. 3 §-а 596 грпп. потврђујућа пресуда позивнога суда не може се побијати у главној ствари, ако вредност спорнога предмета, о којем је одлучио позивни суд, без споредних тражбина не прелази 5.000 динара.

С обзиром на то, да постоји потврђујућа пресуда и онда, када државни суд I. ст. пресуду преиначи само у изреци о парничним трошковима; и

с обзиром на то, да вредност спорног предмета о којем је одлучио позивни суд, без споредних тражбина не прелази 5.000 динара, то је ваљало ревизију тужених на основу ст. 3 §-а 596 грпп. одбацити из службене дужности.

Нови Сад 10 фебруара 1939 године.

109.

I. Да је који посао сторниран, мора доказати она странка, која то тврди. — II. Околност да је падала цена кукурузу, да капара није враћена и да је продавац у више махова пожуривао преузимање, искључује, да је продавац пристао на сторнирање.

(Кс. у Н. Саду, Г. 518 927.)

110.

Да би се успешно могла тражити сумарна репози-

ција, потребно је, да је поседник био у поседу, да је за тај посед — уколико није трајао дужије од годину дана — имао правни основ, и да посед није својеволјно напустио, него да је смешан у поседовању, и то бесправно. Постоји правни основ за посед, ако је шужитељ ушао у посед на основу купопродајног уговора, склопљеног са власником, и са дозволом власника.

(Кс. у Н. Саду, Г. 554-927.)

111.

Суиружанско издржавање не припада жени која је тога постала недостојна, због неморална живота, па и у том случају, ако је право на издржавање основано на међусобном уговору.

(Кс. у Н. Саду, Г. 560-927.)

112.

Конвенционална казна се има платити чим наступи услов под којим има да се плати, а није потребно да овлаштени тек доказује неку претрпелу штету.

(Кс. у Н. Саду, Г. 559-927.)

* * *

Види: I. 54. — X. 42. — XVIII, 118.

113.

Призивни еуд није дужан да под заклетвом саслуша странку коју шерети дужност доказивања ако налази, да то не би било довољно за утврђивање спорне чињенице, ни као самостални доказ, ни као допуна доказа.

(Кс. у Н. Саду, Г. 526-927.)

114.

Стечено груншовно право власништва може напасти треће лице само онда, ако докаже, да је оно пре

стекло право власништва, и да је о ранијем купу знао каснији груншовни власник —

(Кс. у Новом Саду, Г. 302-925).

* * *

Тачније би било рећи, да треће лице има да докаже да је раније склопило купопродајни уговор са грунт, власником, о чему је имао знања каснији грунт, власник, јер се право власништва на некретнину стиче земљ. књижним убележењем.

115.

I. Меница је потпуно самостална обвеза сваког појединог меничног обвезаника и не зависи од ваљаности или неваљаности обвезе другог меничног обвезаника. — II Нема таквог правног правила, које би забрањивало, односно искључивало могућност, да јемац своје јемство ограничи или преиначи, односно потпуно повуче, ако то учини благовремено и о томе обавести веровника још пре исплате, па га тако сачува од штете, те ако то јемство не дошче из онерозног правног посла. — III. Сигурност трговачког промета захтева, да се садржаји телеграма писмено или усмено потврде особито онда, ако постоји уиш од стране противника.

(Кс. у Новом Саду, Г. 5-1928.)

116.

I. Радник ступајући на посао само се унапред не може одрећи права, које му даје Закон о заштити радника, као награду за прековремени рад, но напуштајући посао, мора придржати право на своје тражење, иначе се има сматрати, да га се је одрекао. — II. Накнада за отказни рок раднику припада само онда, ако је без разлога отпуштен, или му је отказано, а не припада му онда, ако је посао својевољно напустио.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 241-938).

Касациони суд ревизију тужитеља не уважава, пре-суду кризивнога суда одобрава, и осуђује тужитеља да

плати туженом у име трошкова ревизионог поступка износ од 544 динара у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Образложење: Тужилац у својој тужби тражи утужену своту с наслова прековременог рада, затим рада у недељне и празничне дане који се такође има као прековремени наплаћивати као и накнаду за отказни рок од 14 дана као ниже помоћно особље (§ 234 з. о. р.)

И првостепени и другостепени суд су тужитеља са тужбом одбили с разлога јер, да је одлазећи с посла, примио плату, а да није придржао право на тражење наплате за прековремени рад, те јер му није тужени отказао, већ он сам престао на посао долазити.

Ревизијски разлог тужитеља да се он има сматрати помоћним особљем у смислу § 206 од. 2 зак. о радњама, стоји, но, када тужени, напуштајући посао дне 22 августа 1936 и примивши принадлежности није придржао себи право, да ће тражити награду за прековремени рад у смислу § 70 закона о заштити радника, сматра се да се је тога права одрекао, те га после више не може накнадно потраживати.

Радник ступајући на посао не може се само унапред одрећи права које му даје закон о заштити радника на награду за прековремени рад, но напуштајући посао, мора придржати право на његово тражење иначе се има сматрати, да га се је одрекао.

Што се тиче накнаде за отказни рок, иста раднику припада само онда ако је без разлога отпуштен (§ 239 з. о. р.), или му је отказано, у овом случају пак тужитељ није отпуштен, нити му је отказана служба, већ је својевољно посао напустио, како су то оба ниже степена суда на темељуведеног доказног поступка установила.

Тужитељ је додуше у смислу § 238 з. о. р. могао, да напусти службени однос када му је тужени смањено принадлежност, али му не припада право на награду за време отказног рока (§ 234 з. о. р.), јер су нижестепени

судови установили да је тужилац посао својевољно напустио, а тужитељ то установљење није са успехом напао.

Ваљало је стога, јер не предлеже ревизијски разлози из § 597 т. 4 Грпп т. ј. погрешна правна оцена ствари у призивној пресуди, ревизију тужитеља одбити и потврдити призивну пресуду.

Изрека о ревизијском трошку оснива се на установама из §§ 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 24 фебруара 1939 године.

117.

Добровољац, који није земљорадник, може продати примљену земљу чим постане власник, али за ваљаност продаје мора издејствовати одобрење Министра пољопривреде. Док добровољци, који су земљорадници могу примљену земљу ошућиши, кад постану власници и кад прођу 5 година од дана када су постали власници, но и за ту продају потребно је одобрење Министра пољопривреде. (Кс. у Новом Саду, Рев. I 182-938.)

Поводом ревизије туженог укида побијану пресуду призивног суда и упућује призивни суд на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Тужитељ наводи у тужби, да је продао туженоме своју добровољачку парцелу на велепоселу П. Ф. у Те. и то купопродајним уговором од 29 августа 1935 године. односно да је дао у закуп на 25 година, ако се купљена парцела на купца не би могла преписати.

Како према прописима Закона о доброљцима он то није могао учинити, тражи, да се наведени купопродајни уговор прогласи неважним и тужени пресуди да му врати посед истих екретнина.

Првостепени суд је тужбу гледе продаје уважио из разлога, што купопродајни уговор није поднесен на одобрење Привиегованој аграрној банци, а гледе закупа зато, што суд, налази да је тужитељ цивилно-правно пре-

варен. Призивни суд је ову пресуду одобрио из разлога, што сматра, да добровољачке парцеле не могу бити предмет промета све дотле, док не буду земљишнокњижно на добровољце преведене, а закуп да не важи због тога што добровољац земљорадник мора сам обрађивати добровољачку земљу.

Ову пресуду напада ревизијом тужени на основу разлога из т. 4 §-а 597 Грпп, који налази у томе што је призивни суд стао на становиште, да се добровољачке парцеле не могу продавати, а тужени сматра да се те парцеле могу продавати, јер није забрањено и куповање будућих ствари, једино ограничење у промету са тима парцелама налази тужени у праву првокупа Привилеговане аграрне банке.

У конкретном случају горња жалба је основана из ових разлога:

У погледу отуђивања и оптерећивања добровољачких парцела чл. 7 Закон о добровољцима разликује добровољце земљораднике и неземљораднике.

У ст. 4 истог члана се каже, да добровољци не земљорадници могу отуђити добијене земље чим исте пређу у њихову својину; остали добровољци могу их отуђити, кад испуне за то одређене услове у томе члану.

Ти пак услови јесу, да постану власници примљене земље и да прођу пет година од дана када су постали власници.

То се види из ст. 1 и 2 истог члана.

Али за отуђење парцела и једних и других добровољаца потребна је привола Министра пољопривреде према ст. 5 истог члана.

Дакле, добровољац који није земљорадник може примљену земљу продати чим постане власник али треба одобрење Министра пољопривреде.

Добровољац пак који је земљорадник може примљену земљу отуђити, кад постане власник и кад прођу 5 година, наведених у ст. 1 2 истог члана, но и за ту продају потребно је одобрење Министра пољопривреде.

Кад би уз одобрење Министарства пољопривреде могли одмах земљу продати и они добровољци чије су парцеле под забраном, онда је било сувишно, да се у закону истакне да уз одобрење Министарства одмах могу продати земљу они добровољци који нису земљорадници.

Да је тако, то се види из чл. 18 и 19 Правилника од 11 фебруара 1931 о извршењу закона о добровољцима, а види се то и из расписа Министарства пољопривреде од 16 марта 1931 број 17541-VI а у којем се под т. 5 каже, да се у решењу о земљишнокњижном превосу има ставити клаузула да се односно земљиште кроз 5 година не може отуђити, и након измака речених 5 година може се отуђити само одобрењем Министарства пољопривреде.

Истина, у распису Министарства пољопривреде од 11 јула 1936 године број 44156-VI а о брисању забране отуђења и оптерећења по чл. 7 Закона о добровољцима под тач. 4 се каже, да се молбе добровољаца којима траже од аграрних власти одобрење за продају земље у смислу чл. 7 Закона о добровољцима у будуће достављају Привилегованој аграрној банци на поступак по правилнику о вршењу права првокупа број 544415-IV б. 33 са напоменом, да нема потребе да се доноси решење по чл. 7 Закона о добровољцима.

Но тиме није речено да је укинута забрана из ст. 1 и 2 чл. 7 Закон од добровољцима, него су само административне власти упућене, да с обзиром на касније законске прописе о праву првокупа ПАБ-а више није потребно одобрење уговора по Министарству пољопривреде.

Према томе продаја земље са стране добровољаца земљорадника пре измака наведених 5 година као противна закону јесте ништавна.

У овом спору тужитељ је добио своју парцелу на имању П. Ф. у Т. Рок забране отуђивања од 5 година за њега почиње према ст. с чл. 7 З. о добр. даном ступања на снагу закона о ликвидацији аграрне реформе. Тај

је закон ступио на снагу 26 јуна 1931. Рок забране од 5 година дакле се завршава 26 јуна 1936 године.

Спорни купопродајни уговор је начињен 29 августа 1935 године, дакле унутар рока забране отуђивања, те је зато ништиван уколико је продавалац земљорадник, на кога се не односи пропис ст. 4 чл. 7 наведеног закона.

Но тужени се је према одговору у тужби бранио и тиме, да тужитељ није земљорадник, већ пензионисани редар, да тужитељ не мора своју земљу лично обрађивати у доказ чега је прикључио к записнику под 7 решење комисије за ликвидацију аграрне реформе од 15 септембра 1936 број 14079-27 августа 1935.

Тужени дакле наводи да тужитељ спада међу оне добровољце који се спомињу под ст. 4 чл. 5 закона о добровољцима, а који према ст. 4 чл. 7 истог закона земљу могу продати, наравно пре уз одобрење Министарства пољопривреде, а сада само уз одржање права првокупа ПАБ-а јер се на земље тих добровољаца није односила забрана отуђивања од 5 година.

Како позивни суд није ценио горе наведене наводе и доказе у сврху установљења у коју групу добровољаца тужитељ спада, а што је од одлучне важности за ваљаност купопродаје и закупа, то је Касациони суд обзиром на ст. 4 §-а 604 Грпп. морао позивну пресуду разрешити.

У наставном поступку имаће позивни суд узети у оцену и напред наведено, те донети нову одлуку придржавајући се напред израженог правног становишта овог суда, као и одлучити о трошку ревизионог поступка с обзиром на § 153 Грпп.

У Новом Саду 21 фебруара 1939 године.

118.

1. Рекурсна одлука, да се одбацује приговор ненадлежности, који је први суд усвојио, и да се правна ствар

има расправљати и решити у I. степену, не садржи укидање, већ преиначење првостепеног закључка. — II. Спор ради издржавања ванбрачног депеша, поведен против родитеља ванбрачног оца, у колико вредности спора прелази Динара 12 000, спада у стварну надлежност Окружног суда. (Кс. у Н. Саду, Бр. Рек. 410-1938.)

Касациони суд у Новом Саду рекурс тужене странке уважава, закључак рекурсног суда преиначује, а закључак првостепеног суда одобрава. Уједно се осуђује тужитељица, да у року од 15 дана под претњом принудног извршења туженом исплати на име првостепеног трошка Динара 402, а на име трећестепеног трошке Динара 367.

Образложење: Првостепени суд је места дао приговору ненадлежности суда и тужбу одбацио. Рекурсни суд је, уваживши рекурс, укинуо побијани закључак и упутио I. ст. суд, да после спроведеног поступка, донесе одлуку у главној ствари, којом ће приликом узети у обзир и рекурсни трошак.

Тужени подноси рекурс против закључка Окружног суда, наводећи, да је Окружни суд са повредом формалних прописа донео овај закључак, јер је надлежност из тач. 2 §-а 44 Грпп. специјална надлежност искључиво за тамо предвиђене спорове, па се зато не може то законско место применити на овај спор, који мати покреће против родитеља небрачног детета, с обзиром и на то, да вредност спорног предмета прелази Дин. 12.000.

Касациони суд пре свега напомиње, да је у овом случају дозвољен ревизијски рекурс, јер рекурсна одлука, да се приговор ненадлежности, који је I ст. суд усвојио, одбацује, и да се правна ствар има расправљати и одлучити у I. степену, не садржи укидање, већ преиначење I. ст. закључка. У овом случају суду I. ст. није наложена како то претпоставља 621 Грпп. поновна расправа и одлука, која се односи на исту ствар. С тога је против оваких одлука допуштен даљи рекурс и без резерве пра-

воснажности, шта више у оваким случајевима чак није ни дозвољена резерва правоснажности.

Иначе поднесени рекурс је основан, јер без обзира на вредност спорног предмета спадају у надлежност средњег суда, по тач. 2 §-а 44 Грпп. спорови о очинству ванбрачног детета и о обвезама, које има по закону ванбрачни оца према матери и детету, док у датом случају спор је поведен против родитеља ванбрачног оца, а вредност спора прелази Дин. 12.000, услед чега спор спада у стварну надлежност Окружног суда.

Из ових разлога је ваљало рекурс туженог уважити, закључак рекурсног суда преиначити, закључак I. ст. суда одобрити, а тужитељицу сходно §§-има 152 и 143 Грпп. осудити на сношење трошка само пред првостепеним и трећестепеним судом, јер тужени пред II. ст. судом није имао трошка.

Нови Сад, 8 фебруара 1939 године.

119.

По § 18 Окружнице Мин унутр послова број 47.300/904 општински бележник је могао примати приватне послове само од странака са подручја његове општине; а од странака са подручја друге општине само онда, ако је та странка у његовој општини имала посед или тамо боравила. (Кс. у Н. Саду, Г. 646-933).

Ревизиона молба тужитеља се одбија.

Разлози: Тужитељ напада пресуду позивног суда, јер да је противно садржини списка и то тач. 7 уговора установио да је тужени платио 5000 динара тужитељу у име награде, ма да у тач. 7 уговора изреком се каже, да је то плаћено у име провизије.

Ова жалба није основана, јер противно садржини списка било би онда, да је суд навео, да је у тач. 7 уговора споменута награда. Међутим суд наводи, да је тамо споменута: провизија, но уважавањем разних околности

суд је дошао до уверења, да се под речи провизија у ствари садржи награда за прављење уговора.

Установљење те чињенице суд је образложио у главном тиме, да тужитељ у време прављења уговора није већ више био бележник у општини Српски Падеј, па да услед тога није смео прив. уговоре у тој општини ни правити.

Тужитељ ово становиште нижих судова напада као погрешно, те наводи да је општински бележник био овлаштен правити прив. уговоре и ван подручја своје општине.

Ово пак становиште тужитеља је противно § 18 окружнице Мин. унут. дела број 47.300/904, према којему је општински бележник могао примити прив. послове од странака са територије друге општине само у случају, ако је странка била поседник у бележничковој општини, или је тамо боравила.

Према томе нису се судови у своме образложењу позвали на неки правни пропис, који не постоји.

Жалба тужитеља, да је тужени њему поверио прављење наведених уговора, док је још био бележник у Срп. Падеју, није се могла узети у обзир, јер нижи судови ту чињеницу нису ни установили, а тужитељ пропуст тога у ревизији не напада.

Даље се жали тужитељ, да су нижи судови пропустили, да спроведу оно доказивање, које је он у своме припремном спису понудио, те што нису провели и она доказивања, која је понудила противна странка, па да су противно § 224 и § 225 Грпп. пропустили, да се свестрано и тачно предмет испита.

Без обзира на то, што се ова жалба не може узети у обзир, јер према пропису § 527 Грпп. у образложењу ревизионе молбе није доста упућивати на припреме списе странака, већ се имају навести конкретни разлози, не може се ова жалба уважити ни зато, јер тужитељ ни у прип. спису ни у призиву није предложио никакав до-

казни поступак. Тужени је пак предложио сведоке, да тужитељ није ни био посредник између њега и продаваоца и да је тужитељ наведене уговоре правио као приватна особа, а провађању тих доказа се је баш тужитељ према записнику под 5) противио.

Према томе нижи судови нису учинили никакву повреду прописа парничног поступка

Из тих разлога морао је Касациони суд ревизиону молбу одбити.

У Новом Саду, 30 новембра 1937 године.

120.

Разрез по § 42 зак. чл. XXIII:1989 може се избацити само на чланове задруге, а не на онога који је иступио из чланства. За важност иступања довољно је, да члан било пред којим чланом управе изјави да иступа из задруге. Иступање се не може учинити зависним од тога, да то иступање одобри суд.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 897-1938.)

Касациони суд ревизију тужене не уважава, пресуду призивног суда одобрава.

Разлози: Требало је ревизиону молбу тужене као неосновану одбити. Тужитељ је тражио да суд изрече да је он престао бити члан задруге, и услед тога, да су престале и све његове обавезе према задрузи, услед чега се на њега није могао избацити разрез.

Ово је становиште тужитељево основано. Разрез по 42 § у XXIII зак. чл. 1898 године може се избацити само на чланове задруге. Према томе, ко је још пре отварања стечаја већ престао бити члан задруге на тога се овакав разрез не може избацити, и за њега 45 § истога закона нема никакве важности. Питање је само то, да ли је тужитељ престао бити члан задруге на основу иступа из исте.

Прописи горњег закона, као и прописа XXXVII. зак.

чл. из 1875 године који се односе на иступ чланова апсолутне су важности и не могу се правилима ограничавати. За важност иступа је довољно, да је члан било пред којим чланом управе изјавио да из задруге иступа. У овом случају управа је пријавила суду, са имеником чланова, да је тужитељ иступио из чланства. Чиме је његово иступање узела на знање, и то доставила суду. По чл. 11 правила задругар може и пред судом изјавити да хоће из задруге да иступи. Како је списком та његова воља суду саопштена, за примање од стране суда није потребно никакво решење, јер се иступ по закону не може ставити зависним од тога, да тај иступ суд одобри. Према томе узимање на знање бива тако, што је суд поднети му списак као исправан примио и приложио га списима. Тај списак се налази код приложених списа.

По томе је тужитељ иступом престао бити члан пре отварања стечаја, те се на њега није могао разрезати ни убрати допринос по 42 §-у зак. чл. XXIII. из 1898 год. Услед чега је са променом нападнуге пресуде требало тужби у целости места дати.

У Новом Саду, 30 јануара 1939 године.

121.

I. Ако лице које има права на нужни део, умре пре но што би остварило то своје право, онда ово право прелази на његове наследнике, под условом да се то лице није одрекло права на нужни део. — II. Сушековина. — III. Преслушање вештака.

(Кс. у Новом Саду, Г. 179-934)

Касациони суд услед ревизионе молбе тужиље разрешава пресуду Апелационог суда и упућује исти суд на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој ће решити и о трошковима ревизионог поступка, а који се установљава за тужитељицу 1200 а за тужену 1652 дин.

Разлози: Против пресуде позивног суда уложила

је тужитељица ревизију, жали се како због повреде материјалног права, тако и због повреде формалних правних правила.

Тужена се пак у благовремено поднесеном одговору на ревизију придружила ревизионој молби тужитељице, те напада пресуду позивног суда због повреде формално правних и материјално правних прописа.

Према 43 пл. одлуци курије, која је меродавна и за овај суд, ако оно лице које има права на нужни део умре пре но што би остварило то своје право, то ово право прелази на његове наследнике.

Стога при решавању тога питања ваља у првом реду утврдити, да ли је пок. М. Ј. мл. имао права на нужни део од пок. М. Ј. ст. и да ли је то право остварио за живота или се пак тога свога права на нужни део одрекао; јер ако се пок. М. Ј. мл. тога свога права правољано одрекао, то одрицање се простире и на наследнике, јер ово право пошто је одрицањем нестало, не може прећи више на његове наследнике т. ј. не може доћи више до трансмисије.

Што се пак сутековине тиче, правно је правило које се има у првом реду применити, да је сутековина она имовина, која се указује као вишак, између оне имовине која је постојала на дан склапања и оне имовине која је постојала на дан престанка брака, по исплати дугова.

Према томе да би се могло установити постојање сутековине, у првом реду ваља установити која је имовина постојала на дан склапања брака и имовину која је постојала на дан престанка брака, одбивши дугове, па тек ако би се указао вишак, онда се може применити ово правно правило на које се позивни суд позива.

С обзиром на напред изнешено правно стајалиште Касационог суда, постале су беспредметне оне жалбе које се односе на рачунске грешке при израчунавању вредности оставине и висине нужног дела, јер ће Апелациони суд морати ове рачуне поновно да изведе.

Што се тиче жалбе тужене у погледу поновне процене, ова је недоштена, јер суд у смислу § 363 Грпп. може али није дужан процену да понови и да одреди преслушање других вештака; из чега произлази да ово зависи од слободне оцене суда а суд када је образложио своју одлуку која одбија тражење тужене да се одреди преслушање, удовољио је законском пропису из § 270 Грпп.-а начин слободне оцене не може бити предмет ревизије, изван ако се коси са правилима логике што инконкретно није случај.

Пошто призивни суд није установио оне чињенице које су с обзиром на горе изложено правно стајалиште Касационог суда од одлучне важности по исходу овога спора, то је ваљало пресуду призивног суда разрешити и упутити га на даљи поступак и доношење нове одлуке, при овом ће се призивни суд држати прописа из од. 3 § 543 Грпп.

При установљењу тога, да ли пок. М. Ј. мл. одрекао свога права на нужни део од свога оца пок. М. Ј. ст. има призивни суд да узме у оцену и уговор о даровању број 63-1919 склопљен пред јавним бележником у Д. 11 марта 1919 а између М. Ј. ст. и М. Ј. мл. као дародавца с једне стране и М. Ф. с друге стране као даропримца.

Расположење у погледу ревизијских трошкова оснива се на §§ 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 17 марта 1938 године.

*

Ако малолетно лице овлаштено на нужни део умре после делација наследства, право нападања тестаента до висине наследства прелази на његове наследнике. (К. 10127-904.)

122.

У §-у 225 Закона о извршном поступку, предвиђене две године, имају се рачунати од дана предаје молбе, унатраг. (Кс. у Н. Саду, Рек II, 175-1938.)

Касациони суд у Новом Саду рекурс тражиоца извршења одбија.

Образложење: Првостепени суд је ради осигурања дужне најамнине у износу од 6750 динара спп. дозволио оврху до осигурања на све покретнине, потраживања и плату овршеника ма где се исте буду нашле.

Поводом рекурса извршеника Окружни као рекурсни суд у Н. је побијани закључак преиначио и молбу ради осигурања одбио с разлога, јер да је дужна најамнина старија од 2 године рачунајући од дана подношења молбе и јер најамни однос није доказан.

Касациони суд размотривши списе поводом рекурса тражиоца извршења нашао је, да разлози рекурса основани нису.

Тражилац извршења није само тражио оврху ради обезбеђења на стварима које се налазе у изнајмљеним локалима, како то тврди у свом рекурсу, већ је тражио и оврху на све остале покретнине, потраживања и плату, што му је и дозвољено, како то произлази из концепта првостепеног решења.

Исто тако молитељ није доказао, како је имао у смислу § 225 з чл. LX:1881 године најамни однос писменом исправом или на други начин јер молби приложена званична сведоџба од 30 IX 1937 број 556-6-1937 доказује само, да је извршеник становао код тржиоца извршење до 10 XII 1934, а не доказује сам најамни однос а нарочито не да исти и сада постоји.

Нарочито се није рекурсни суд могао обазрети на по рекуренту устврђену околност, да је молитељ већ утужио дужну најамнину и да је по првостепеном суду већ и пресуђен на исплату исте, јер то је молитељ тек у рекурсу против закључка другостепеног суда донео, а ни не тврди да није дотле имао могућност да се о том изјасни да је то потраживање већ утужио. (§ 614 од 4 Грпп).

Истина да и рекурсни суд испитује рекурс у границама рекурсних разлога и предлога, но материјални-правни

прописи се по службеној дужности узимају у обзир у границама рекурсног предлога, те је и рекурсни суд правилно уважио рекурс на том основу што је тражилац извршења противно пропису § 225 зак. чл. LX 1881 тражио извршење ради обезбеђења за дужну најамнину, која је старија од 2 године рачунајући од времена поднесења молбе за оврху ради обезбеђења.

Не стоји навод рекурента да се ради само о збиру двогодишње најамнине, те да би се у најмању руку морало дозволити оврха ради дужне двогодишње најамнине.

Пошто је потраживање оврховодитељево старије од 2 године, рачунајући од дана подношења молбе, ваљало је рекурс тражиоца извршења одбити и потврдити нападнуто решење рекурсног суда.

Нови Сад, 16 децембра 1938 године.

123.

Кад се не ради о скривеној мани, продавац само онда одговара, ако је изречно гарантовао, да продати коњ не болује од сакагије. (Кс. у Н. Саду, Г.) 524-933.)

Ревизиону молбу тужитеља одбија.

Пресуђује тужитеља да плати туженоме на руке правозаступника му, у року од 15 дана под претњом принудног извршења, у име ревизијског трошка 688—динара.

Разлози: Апелациони је суд позив тужитеља одбио и пресуду првостепеног суда, којом се тужитељ са тужбом одбија, одобрио.

Пресуду позивног суда напада са ревизионом молбом тужитељ и моли у првом реду, да се нападнута пресуда преиначи, тужби места даде и тужени пресуди такођер на исплату како парничних првостепених тако и позивних и ревизијских трошкова.

На ревизију тужитеља, тужени је на време дао одговор.

Пресуду Апелационог суда напада тужитељ како из формално тако и из материјално правних разлога; Апелациони је суд погрешно установио чињеничко стање и погрешно је применио правно правило.

Ревизија тужитеља је неоснована.

Апелациони је суд у својој пресуди установио, да је тужитељ у време купа био упозорен од сведока Ф. М., да је купљена кобила сумњива, јер показује знаке болести балења, што је сведоку пало у очи. Даље је установио Апелациони суд, да тужитељу није пошао за руком доказ, да је спорна кобила заразила његове коње, јер су знаци оболења опажени код више тужитељских коња на сам дан купа.

То установљење Апелационог суда, наиме, да су у часу купње и тужитељеви коњи већ били болесни (показивали знаке оболења), те да је спорна кобила била већ и на дан купње болесна (показивала знакове болести балења), тужитељ у ревизији вије напао; а и у колико би био напао, то би нападање било неосновано, јер је установљење нижих судова следило без икакве повреде формално правних прописа.

Не ради се дакле о скривеној мани, јер се болест на спорној кобили опажала у часу купње, па тужитељ на то упозорен, па је тужитељ ипак ту кобилу помешао са својим коњима, од којих неки су такођер показивали знаке оболења. Одговорност туженог, пошто се не ради о скривеној мани, може да постоји само, када би био изричито гарантовао туженик тужитељу да продата кобила не болује од балењи (сакагије), што овде није доказано.

Правилно су нижи судови стога поступили када су тужитеља са тужбом одбили. Нема пак услова из става 3 § 534 Грпп. да би се у ревизионој молби изложено нападање стања ствари могло узети у обзир, па је зато ревизиону молбу тужитеља требало одбити као неосновану, а пресуду Апелационог суда одобрити.

Расположење о ревизијским трошковима оснива се на прописима §§-а 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 20 децембра 1938 године.

124.

По §-у 15зак. чл. XVI: 1876 тештатор мора изјавити, да своју изјаву, којом располаже својим имањем, сматра за усмени свој тештаменаш. Али, по сталној судској пракси та изјава не мора бити учињена законским речима. Довољно је, ако је своју вољу изјавио тако, да се из тога може несумњиво закључити, да је желео правити усмени тештаменаш, и да је своје то расположење сматрао усменим тештаменшом.

(Кс. у Н. Саду, Г. 754-933.)

Ревизиона молба тужене IV реда Л. А. рођ. З. се одбија и иста осуђује да плати тужитељици у име трошка ревизионог поступка 1705 динара за 15 дана под претњом принудног извршења

Разлози: Тужена у својој ревизионој молби напада привилегију пресуду ради повреде формалног права, почињене тиме што је установила, да постоји усмени тестамент, које установљење да је у противности са садржајем парничних списа односно са исказима преслушаних сведока, а поред тога да је то установљење уследило нетачним закључивањем.

Горње повреде налази тужена, да је суд починио тиме, што је уважио исказе сведока, ма да су они код среског суда говорили друкчије, него пред парничним судом, а који су пред среским судом говорили о важним околностима протусловно, те што четврти сведок Ч. Ј. у парничном поступку није преслушан и ако су тужени тражили, да се и он преслуша и то дипломатским путем дознавши у току парнице његову адресу.

Горње жалбе нису основане.

Установљење у противности са парничним списима

било би онда, да је суд навео, да је који сведок нешто рекао, чега у његову исказу нема. Да тако што постоји, тужена ни не тврди.

Нетачно закључивање би било, кад се из исказа сведока по логичном схваћању не би могла установити чињеница, коју суд установљава.

Тужена ни не наводи, које су то сведочке изјаве из којих је суд извео нелогичан закључак.

Она пак околност, да је призивни суд уважио исказе сведока пред парничним судом, а не њихове исказе пред средским судом, не садржава у себи повреду формалног права ни ону која би настала установљењем у противности са парничним списима, ни ону, која би настала нетачним закључивањем.

Које ће од протусловних исказа сведока суд уважити јесте ствар слободне оцене доказа по § 270 грпп. Једино суд мора у смислу прописа тога §-а образложити зашто једне исказе уважава, а друге не. Суд је то и учинио, па такво његово установљење као резултат слободног судачког уверења не може бити предмет ревизије, кад није учињено повредом из § 534 грпп.

Није повредио призивни суд формално правни пропис ни тиме, што није одредио и преслушање отсутног четвртог сведока Ч. Ј., јер кад је суд на основу већ преслушаних три сведока дошао до уверења, како је тестирање текло, онда није ни морао одређивати још дипломатским путем и поновно преслушање четвртог сведока.

Није се могла уважити ни она жалба тужене, да је призивни суд повредио материјално право, кад је изрекао да постоји усмени тестаменат и ако су сведоци К. и Г. исказали, да је остављач изјавио, да жели да се оно, што је казао запише, да се не заборави, те и ако теста-тор није изјавио, да његово усмено очитовање пред сведоцима сматра за свој усмени тестаменат, нити има података, из којих би се могло закључити таква намера остављача.

Ни ова жалба није основана.

По § 15 зак. чл. XVI из 1876 тестатор мора изјавити, истина, да своју изјаву, којом располаже са оставином, сматра за усмени свој тестамент.

Но по сталној судској пракси та изјави не мора бити учињена законским речима. Довољно је, ако је своју вољу очитовао тако, да се из тога може закључити, да је желео правити усмени тестамент, те да је своју расположбу сматрао усменим тестаментом.

Остављач је изјавио, да је његово очитовање његова последња воља. Изјавио је то, нека се његово очитовање забележи, да се не заборави, како каже сведок К. Сведок Г. каже чак и то, да је остављач желео, да се запише у уговор, а уговор о посвојењу одмах је и прављен и у њему је доиста записано, да тужитељици осигурава своју оставину.

Према свему томе кад је остављач јасно рекао, да своју усмену изјаву сматра својом последњом вољом, па кад је давао и упутства да се садржај тог очитовања забележи, а није рекао да се напише тестаменат, онда се из ових околности може закључити, да је своју расположбу сматрао усменим тестаментом.

Из свих тих разлога, морао је Касациони суд ревизиону молбу одбити.

Пресуда о трошковима се оснива на § 425 и § 543 грпп.

Нови Сад, 17 јануара 1938 године.

* * *

О усменом тестаменту види: II. 2. 71. — III. 123. 138. — IV. 3. 82. — V. 5. — VI. 50. 66. 80. 84 — VII. 1. 15. — VIII. 89. — XI. 185. — XII. 124. — XIII. 49. 140.

125.

Управа држ. монопола је орган Државног Ерара, који прибира и располаже са извесним приходима Државног Ерара, и аутономно решава по свима споровима предмете

та, упућених у његов делокруг. Према томе за поступак Управе монопола, може бити ушужен Државни Ерар.

(Кс. у Н. Саду, Г. 1581-1929.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија и осуђује га, да плати тужитељу а на руке правозаступника му у име ревизионих трошкова 1000 динара у року од 15 дана под теретом оврхе

Разлози: Тужени се жали противу пресуде Апелационога суда, јер је суд утврдио као чињеницу, да је у кући тужитељевој становало надзорништво Управе држ. монопола и да је то надзорништво руинирало кућу и покретне ствари. Надзорништво је орган управе монопола, а управни одбор и управа државног монопола је самостално правно лице, те она сама одговара за штету својих органа. Према томе је требала бити тужена Управа монопола, а не Државни Ерар, који са тужиоцем не стоји у правном одношају, те је тужбу требало одбити.

Ова је жалба неоснована, јер управа државнога монопола је орган Државног Ерара, који прибира и располаже са извесним приходима Државног Ерара и аутономно решава по свима споровома предмета упућених у његов делокруг. Према томе државни монопол и управа овога је саставни део Државног Ерара, те је исти надлежан да заступа интересе управе државног монопола, па је тужени Државни Ерар у парницу основано увучен, услед чега се жалба као неоснована имала одбити.

У Новом Саду, 26 априла 1932 године.

126.

Не предлежи даровање за случај смрти, ако наступање и извршење уговора није условљено од смрти дародавчеве.

(Кс. у Н. Саду, Г. 392-1931.)

Касациони суд ревизиону молбу тужитеља одбија и пресуђује их, да солидарно плате туженоме у име реви-

зионог трошка на руке правозаступника 850 динара у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Пресуду призивног суда нападају тужитељи ревизионом молбом, у којој се жале ради повреде формалног и материјалног права почињених тиме, што је призивни суд погрешно установио чињеничко стање ствари, те из тако погрешног установљења извео и погрешан правни закључак. Тврде наике тужитељи да се у питању стојећа погодба склопљена између тужитеља и туженог не може сматрати погодбом међу живима, како је то погрешно узео призивни суд, већ погодбом о даровању за случај смрти, а у потоњем случају таква погодба не вреди, јер нема формалних потрепштина прописаних за уговор за случај смрти, па би се већ ради тога таква погодба имала прогласити неважећом, те забележба о тој погодби односно праву туженог из те погодбе уписана у фунтовници, брисати.

Осим овог разлога има се та забележба брисати и због тога, што фунтовни закон, за време крепости кога је та забележба уписана, не познаје такву забележбу, којој је коначна сврха стицање права власности, јер ово се у смислу § 63 старог фунт. закона може стећи само директном укњижном или преко предбележења које се има оправдати.

Не може та забележба садржавати ни условног стицања права власности у смислу § 131 фунтовног закона, јер и ту се захтева упис путем предбележбе, пошто само предбележба, а не забележба доводи до укњижбе права-власности.

Забележба наике не претставља ни једну врсту фунтовних уписа за стицање фунтовних права, јер начин стицања је само укњижба као безуслован начин а предбележба као услован начин.

Сва је жалба тужитеља неоснована.

Не стоји тврдња тужитеља, да је призивни суд погрешно установио чињеничко стање ствари, већ напротив

исти је суд на основу проведених доказа оцењујући ове по слободном уверењу а без повреда § 270 гпр. установио посве правилно, да се у питању стојећа погодба склопљена међу парничким странкама има сматрати погодбом међу живима, а не погодбом о даровању за случај смрти. Дародавци нису условили наступање и извршење погодбе од своје смрти, што је главни критериј за погодбу за случај смрти, већ су то условили од сасвим другог услова.

Образложење пресуде позивног суда је у том правцу посве исправно тако да му се нема ништа додати.

Према томе не стоји ни она тврдња тужитеља, да је позивни суд из свог установљења извео погрешан правни закључак.

Напротив се из горе наведеног установљења, да постоји погодба међу живима склопљена под условом, може једино то закључити, да је и по приватном праву, а и по тада постојећем грунтовном закону таква погодба, која садржи стицање права власности под дозвољеним и могућим условом, ваљана и крепосна, те да се у смислу § 131 грунт. закона такво условно стечење права власности може и у грунтовним књигама уписати као што је то и учињено.

Из наведеног следи да је ревизиона молба тужитеља неоснована, ради чега је било оправдано исту одбити и тужитеља у смислу § 543 гпр. у вези са §§ 425 и 508 гпр. осудити на снашање ревизионог трошка.

Нови Сад, 11 децембра 1934 годдне.

Види: XII, 10.

* * *

127.

1. У смислу чл. 12 од. 4 Закон о заштити јав. безбедности, онде наведена лица могу се прошерати било из кога места, па и из завичајне своје општине, јер горњи пропис, као специјални, не садржи ограничења наве-

дена у § 57 од. 3 Кр. закона ш. ј. да се нико не може протерати из своје завичајне општине.

(Кс. у Н. Саду, Кре. 200 936.)

Касациони суд ревизију одбија.

Разлози: Против пресуде Окружног суда изјавио је приватни учесник А. М. као тужилац ревизију због повреде формалног закона из § 336 број 5 и 6 с. кр. п. и због повреде материјалног закона из § 337 број 1 сл. а) и број 2 с. кр. п.)

Повреду формалног закона из § 336 број 5 с. кр. п. налази жалилац у томе што је Окружни суд одбио његов предлог да се на главном претресу прочита решење, које је оптужени под бр. 1194 34-1934 донео у своме делокругу као претстојник градске полиције у Ст. К. у погледу његова протеривања, а који се налази у списима.

Ревизија није основана. Из списка наиме, излази да акт на који се предлог прив. учесника односи (ред. бр. 7) претставља обичан, неоверен препис решења Претстојништва градске полиције у Ст. К. број 1194-1934, па је према томе Окружни суд тај предлог умесно одбио, будући да прилог, о коме је реч, у ствари не претставља никакву исправу са доказном моћи.

Повреду формалног закона из § 336 бр. 6 с. кр. п. види опет прив. учесник у томе, што у пресуди Окружног суда нема образложења о одлучној чињеници: да ли у раду оптуженога постоји неки моменат који би давао и наслутити да је његов рад био поверљиве природе односно да је оптужени имао неку службену тајну. Таквог момента да у ствари нема: поступак оптуженога да је био самовластан и противузаконит, из политичких побуда.

Ни овај ревизијски разлог нема темеља, јер је Окружни суд на основу акта кр. банске управе од 10 маја 1934 II. Бр. 32.111 (редни број 11) установио да је Мин. унутр. послова својим решењем Број 16096 ускратило да изда суду списе који се односе на протеривање

прив. учесника, јер да међу њима има и таквих списа који су поверљиве природе те би било штетно по државне интересе кад би њихова садржина дошла у јавност. О томе пак да ли неки акт претставља службену тајну или не, решава надлежно ресорно министарство.

Повреду формалног закона из § 366 бр. с. кр. п. налази прив. учесник и у томе што је Окружни суд, противно поднесеном уверењу односно сведоци града Ст. К. утврдио да он (прив. учесник) у критично време није био завичајан у том месту, из кога је протеран.

И овај део ревизије је без основа, јер је по жаліоцу изнесена околност уопште без одлучне важности, будући да се у смислу чл. 12 од. 4 зкз. о заштити јавне безбедности онде наведена лица могу протерати било из кога места — па дакле и из завичајног места — у друго које место, те у том случају не важи пропис § 57 од. 3 крив. зак., будући да је пропис чл. 12 зак. о заштити јавне безбедности специјалне природе и не садржи ограничења наведена у § 57 од. 3 кр. зак.

Повреду материјалног закона из § 337 број 1 сл. а) с. кр. п. види, најзад, прив. учесник у томе што је Окружни суд оптуженог ослободио од оптужбе, иако се у његовој радњи стичу сва битна обележја дела из § 243 и 386 од. 2 кр. зак.

И овај је ревизијски разлог без темеља, јер према меродавно установљеном чињеничком стању, које везује и овај Касациони суд, није доказано да би оптужени намерио био поступио противно закону, а за поменута дела потребан је умишљај. Право оптуженога пак да као претстојник полиције изрекне меру протеривања проистиче из чл. 12 од. 4 зак. о заштити јавне безбедности као што је то Окружни суд правилно установио.

Онај део ревизије који је изјављен због повреда материјалног закона из § 337 бр. 2 с. кр. п. прив. учесник није оправдао, нити је у самој изјави појединце, јасно и одређено или барем разговетним упућивањем на-

значио, у чему би се та повреда имала састојати, с тим пре што је првостепеном пресудом оптужени ослобођен од оптужбе, а поменута повреда материјалног закона претпоставља, да је оптужен оглашен кривим. Овај је део ревизије, дакле, с обзиром на § 344 број 2 с. кр. п. недопуштен.

Па како је према свему изложеноме ревизија прив. учесника делом очигледно неоснована, а делом недопуштена, Касациони суд ју је на темељу § 345 од. 1 бр. 1 и 2 с. кр. п. одбацио.

Нови Сад, 18 јануара 1937 године.

128.

Машиниста у парном млину, и кад врши надзор над осталим помоћним особљем, спада у ред нижег помоћног особља, коме припада отказни рок од 14 дана.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 745 935.)

129.

I. По §-у 314, а не по § 316 бр. 1 Кр. зак. има се квалификовати дело оптуженога, који је извршио крађу додуше отварањем закључаних врата, али са кључем са којим је оптужени као намештеник оштећеног, овлаштен био да се служи, следствено томе до кога кључа није дошао на недопуштен и противправан начин. — II. Добро владање није олакшица код оптуженог, сразмерно младог доба.

(Кс. у Новом Саду, Кр. 211-1936.)

Касациони суд ревизији државног тужиоца одбацује, а призив његов не уважава.

Разлози: Против пресуде Окружног суда изјавио је државни тужилац ревизију због повреде материјалног закона из § 337 бр. 2 С. кр. п. и призив због благо одмерене казне обојици оптужених ради поострења и због тога што је Окружни суд на дело оба оптужена применио уместо § 62 § 61 Кр. зак.

Онај део призива држав. тужиоца који је изјављен због непримене § 62 Кр. зак. заправо је ревизија изјављена због повреде материјалног закона из § 337 број 2 С. кр. п. те узевши га у разматрање са у том правцу већ изјављеном ревизијом жалиоца, Касациони суд је нашао да је овај правни лек у целости неоснован. Државни тужилац је, наиме, побијајући првостепену пресуду због истакнуте повреде материјалног закона, навео да је Окружни суд починио ову повреду тиме што је дело оптуженог М. Н. квалификовао у место по § 316 од. 1 бр. 1, по § у 314 Кр. зак. иако је овај оптужени трећу крађу извршио према сопственом признању отварањем кључем закључаних врата, која радња пак исцрпљује критериј дела из § 316 од. 1 бр. 1 Кр. зак.

Ревизија није основана. Окружни суд је одиста у свом чињеничком стању установио као чињеницу да је овај оптужени упитну крађу извршио отварањем закључаних врата са кључем који се налазио на видном месту у кући оштећеног, али, имајући у виду ту утврђену околност да је оптужени М. као намештеник оштећеног био овлаштен служити се са тим кључем и да се њиме стварно служио, доносећи са тавана шта је требало за кућну потребу, Окружна суд је умесно узео да оптужени до овог кључа није дошао на недопуштен и противправа начин, те слетствено томе је правилна и она квалификација коју је на дело овог оптуженог применио.

Што се тиче оног дела овог ревизијског разлога који је изјављен на том основу, да је Окружни суд повредио материјални закон из § 337 бр. 2 С. кр. п. (види оправдање призива), када на дело оптужених није применио § 62 уместо § 61 Кр. зак. и он је неоснован, јер Окружни суд је имајући у виду све околности одлучне за примену § 61 Кр. зак. умесно нашао да у радњи оптужених постоји продужено дело и према томе правилно применио § 61 Кр. зак. (идеални стицај.)

Ваљало је с тога ревизију жалиочеву као неосновану на темељу § 349 од. 2 С. кр. п. одбацити.

У погледу призива државног тужиоца, Касациони суд је нашао :

да је Окружни суд у погледу опт. М. Н. погрешно установио као олакшицу добро владање, будући да ова околност према сталној пракси, како је овај Касациони суд примењује, с обзиром на сразмерно младо доба оптуженог, не служи му као олакшавна околност, а ова је околност и иначе већ дошла до изражаја у примени § 30 број 2 Кр. зак.;

да је међутим Окружни суд у погледу опт. Н. Ж. пропустио установити као олакшицу околност да је дело делимично признао и да је штета накнађена;

да је казна коју је Окружни суд одмерио на дела оба оптужена у сразмеру са тежином почињених дела и степеном њихове кривичне одговорности,

па с тога призив државног тужиоца као неоснован на темељу §§ 334 од. 2 и 353 С. кр. п. није уважио.

Нови Сад, 24 марта 1937 године.

130.

Не може се одредити укњижба права залога на основу такве обвезнице, на темељу које је једном већ укњижено право залога у корист исте странке, брисано услед касније издате брисовне дозволе у којој поверилац изречно признаје, да је дужник исплатио заложним правом осигурани свој дуг.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 241-938.)

Касациони суд рекурс Г. К. уважава, закључак рекурсног суда преиначује и закључак првостепеног суда одржава на снази.

Образложење: Срески као земљишно књижни суд у Б. је одбио молбу Х. Ф. из Ф. да на основу обвезнице од 5 априла 1929 укњижи право залога на у молби на-

ведене некретнине, а за тражбину од 4000 динара, јер је на основу исте обвезнице већ било уписано право залога на исте некретнине за исту тражбину, па касније на темељу брисовне дозвола брисано.

Поводом рекурса молиоца, Окружни као рекурсни суд је преиначио побијани закључак и одредио, да земљишно књижни суд укњижбу права залога спроведе у земљишне књиге с даном када је молба суду стигла (§ 142 з. о з. к.) а то са разлога, јер да земљ. књижни суд нема права, да испитује материјално правну ваљаност обвезнице већ само, да ли молба и обвезница имају земљишно књижним законом прописане формалности за укњижбу права залога и јер није у побијаном закључку изрично наведено, да је у обвезници назначено потраживање у целости плаћено.

Касациони суд размотривши списе поводом жалбе, управо рекурса дужнице, налази, да је средњи суд као земљишно књижни суд, када му је молба за упис права залога поднесена, те када је из изворне обвезнице утврдио, да је на темељу исте обвезнице већ било укњижено право залога за исту странку и кад се је из фунтовних књига и својих списа које је при решавању тога предмета, морао размотрити, уверио, да је право залога за исту тражбину брисано на темељу брисовне дозволе од 30 новембра 1934 године, где изричито стоји да је дужник дужну своту исплатио, — морао водити рачуна о својем ранијем решењу, те је првостепени земљ. књижни суд правило поступио, кад је ускратио укњижбу права залога на темељу обвезнице која је услед касније издате брисовне дозволе изгубила своју правну ваљаност и прикљадност за поновну укњижбу.

Ради тога је ваљало с уважењем рекурса дужника рекурсни закључак преиначити и успоставити првостепено решење з. књ. суда.

Нови Сад, 10 фебруара 1939 године.

131.

Када очух матере малодобног незаконитог детета, живећи у заједничком кућанству, дете своје кћери жене издржава, а није гледе плаћања трошкова око издржавања склопио погодбу са матером малолетног детета, ниши је изјавио, да одржава право да тражи трошкове издржавања за исто дете, онда нема право то накнадно тражити, јер се сматра, да се је стога свога права одрекао. (Кс. у Н. Саду, Рев. II. 275-1935.)

Касациони суд ревизију тужитеља не уважава, пресуду позивног суда одобрава.

Образложење: Тужилац тражи у тужби да му малолетна тужена као незаконита ћерка његове пасторке плати 7¹/₂ година издржавања, рачунајући 1000 динара годишње, утужени износ.

Првостепени је суд досудио тужиоцу износ од 6000 динара сматрајући да њега не терети законска обвеза издржавања малолетне тужене, већ само особе наведене у § 11 зак. чл. XX: 1877, међу које тужилац не спада.

Призивни је суд поводом призива само тужене преиначио пресуду првостепеног суда, тужбу одбио и тужитеља пресудио на снашање парничних трошкова и то из разлога јер, да између тужене и тужитеља нема никакве погодбе у погледу плаћања издржавања, а пошто су странке блиски сродници, то се у недостатку такве погодбе сматра да је издржавање извршено из родбинских осећаја, па да стога за те услуге једна странка од друге не може ништа потраживати у име издржавања.

Тужилац је позивну пресуду напао ревизијом заснивајући је на установи § 597 т. 4 Грпл.

Погрешну правну оцену налази улагач ревизије у томе што сматра да је погрешно установљен међу странкама родбински однос, јер је тужена као незаконито дете у родбинском односу само са својом матером, а никако и са тужитељем, као са материним очухом.

Пошто родбински однос не постоји међу странкама, а пошто је тужена добила и за оно време, за које ју је издржавао он, од сирочадског стола путем поравнања са природним оцем, своту од 35.000 динара, то сматра да му свакако припада бар по првом суду досуђена свота јер, да се сматра као пословођа без налога, па пошто је извршио према туженој ону дужност на коју је њен природни отац обвезан, да зато има права тражити накнаду својих трошкова око издржавања малолетне тужене.

Предлаже стога да се позивна пресуда преиначи, I. степена пресуда оснажи и тужени пресуди на снашање свих парничних трошкова.

Ревизиони разлози нису основани.

Истина да нема позитивних законских прописа који би обвезивали очуха матере малолетног незаконитог детета, да исто издржава, но када је тужитељ издржавао, живећи у заједничком кућанству дете кћери своје жене, а није гледе плаћања трошкова издржавања склопио погодбу са матером малолетног детета, нити је изјавио, да одржава право тражити трошкове издржавања за исто дете, нема право то сад накнадно тражити јер се сматра да се је тог свог права одрекао.

Ваљало је стога и ако не стоји разлог позивног суда да међу странкама постоји блиски, или у опће родбински однос из горе наведеног разлога јер правна ствар није погрешно правно оцењена, како то у ревизијским разлозима тужитељ тврди, ревизију одбити и потврдити позивну пресуду.

Нови Сад, 1 фебруара 1939 године.

132.

Када први суд места да дилаторном приговору, те тужбу одбаци због апсолутне ненадлежности, јер да правна ствар не спада у надлежност редовних судова, већ административних власти (§ 62 зак. чл. XLV:1907),

Шв. ф. еп/360

власти, као редарственог кривичног суда, а на подручју рада престоничке државне полиције, у делокруг уг. кр. државне полиције.

У Хрватској и Словенији, због овог иступа поступају власти позване по тамошњим правним прописима.

§ 3.

Продавац само онда може одустати од правног посла, предвиђеног у § у 1, ако је купац у заостатку са исплатом које рате куповне цене и ако је продавац своје право одустајања, за овај случај уговорио у исправи, или ако је машину продао уз задржавање власништва. У погледу машине продате уз задржавање власништва без претходног утаначења, продавац може одустати и онда, ако купац квари машину.

Ако продавац желио одустати од посла, о томе је дужан претходно известити купца и дати му потребно време ради накнадног испуњења, или ради престајања кварења. Искључено је одустајање, и његова изјава нема дејства, ако се машина пре изјаве, услед случаја изгубила или пропала.

У случају одустајања дужна је свака странка, истовремено, другој вратити оно, што је, на основу правног посла добила од ње, заједно са међувременим користима; нарочито је дужан продавац вратити примљену капару и рате куповне цене, заједно са међувременим каматама, а купац је дужан вратити машину и платити одговарајућу награду за употребу.

Висину награде за употребу нормираће министар трговине наредбом. У недостатку оваког нормирања, награду за употребу установиће суд, према правичности, на основу месног обичаја, узимајући у обзир умањење вредности, која проистиче из редовне употребе. Пре изјаве о одустајања, међу странкама закључен споразум о своти награде за употребу, нема дејства према купцу.

Продавац надаље може тражити накнаду својих издатака око правног посла и умањену вредност проузроковану кварењем машине, док је дужан купцу накнадити трошкове учињене на машину, у колико је услед ових скочила вредност машине, до висине ове повећања вредности.

(Наставиће се).

У пажњу гг. претплатницима.

Када отварамо претплату за XIX годину, саопштавамо, да је претплата за 1939 год. за судове, судије, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60.—, док за остале претплатнике претплата остаје и надаље Дин. 120. Претплата се може слати или на адресу Уредништва или на чековни рачун бр. 51.660.

Умољавамо гг. претплатнике, да нам претплату пошаљу одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године — а има их и таквих који 5—8 година нису платили претплату — да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање листа, а поред тога остварити своју тражбину судским путем.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 маја 1939 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“
НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.